

ИСТОРИЈА

Спарта (грчки: Σπάρτη) – антички град у Грчкој, главни град Лаконије и најмоћнија држава на Пелопонезу. Град се налази на северном крају централне лаконијске равнице, на десној обали реке Евроте. Град има добар стратешки положај; са три стране га окружују планине тако да контролише путеве којима би освајачи могли да уђу у Лаконију и јужни Пелопонез преко превоја Лангда на планини Тајгет. У исто време, њена удаљеност од мора, Спарта је удаљена 43 километара од морске луке Гитија, онемогућује било какву опсаду. Класични извори кажу да је Спарта основана у десетом веку п.н.е. Чиниле су је четири села: Питан, Месоа, Лимне и Коноура, који су се касније ујединили под једном управом.

Спарта је била најмоћнија војна држава у Старој Грчкој, пре успона Атине, после Персијског рата. У почетку, Спарта и Атина су били савезници, али су ускоро постали ривали. Други и трећи сукоб између ове две државе, који су довели до уништења атинске државе, опште су познати као Пелопонески рат. Спартански покушаји да преузму улогу Атине као „браниоци хеленизма“ су пропали, и довели до првог пораза спартанских хоплита у бици код Леуктре 341. п.н.е. У време успона Александра Македонског 336. п.н.е., Спарта је била само сенка некадашње славе, која је силом укључена у Ахајски савез. Спартански краљ Агис IV је 241 п.н.е. водио рат против етолског савеза, али без већег успеха. Спартанци су наставили свој начин живота и после римског освајања Грчке. Град је постао нека врста „туристичке атракције“ за римску елиту која је овде долазила да посматра „необичан“ спартански народ. После пораза римске армије у бици код Адријанопоља, спартанске фаланге су поразиле визиготске хорде. Овај догађај сматра се последњим великим делом Спартанаца.

ДРУШТВЕНО УРЕЂЕЊЕ

Спартанском државом управљала су два наследна краља из агиадске и еурипонтидске породице. Спарта је задржала наследну краљевску власт, и то не само као празну титулу, у време кад су је други градови већ напустили. Краљеви су били једнаки по ауторитету, тако да један није могао ништа предузети ако би други ставио вето. Ипак, агиадски краљ је, по Херодоту, уживао веће почести због већег угледа своје породице. Сматра се да је ова у историји јединствена краљевина настала после Аристоклемеове смрти када су га наследила његова два сина близанца. Можда је овај начин владавине смишљен да би се спречио апсолутизам или пак две породице представљају освајаче Дорце и староседеоце Ахајце. Обавезе краљева су биле религијске, судске и војне. Они и аристократско веће, Герусја, покретали су већину политичких и доносили већину судских одлука. Друштво у Спарти се делило на спартијате који су били владајућа мањина, освајачи, затим на перијеке који су били староседеоци, у потпуности зависни од спартијата, и хелоте односно робове. Хелоти нису били робови на исти начин као у осталим грчким државама. Хелоти нису представљали приватну својину Спартијата нити су били непосредно експлоатисани зато што спартијати нису смели да живе на својим клеровима, па нису могли ни да воде своје газдинство непосредно. Хелоти су били ти који су водили клерове и предавали спартијатима део рода као неку врсту државног пореза. Власт над животом хелота имала је искључиво држава, то можемо закључити из самог постојања обичаја криптија. Хелоти су били заштићени још и тиме што држава није имала право да их продаје. За спартанске грађане, како је то одредио Ликург, сматрани су сви они који су преживели обуку, којима је додељена државна земља са хелоти да је обрађују. Они су називани хомоиоии или једнаки. Једнакост се огледала у томе што је заједница обавезна да да им обезбеди минимум животних услова. Скупштина грађана се састајала у одређено време и доносила коначну одлуку о свим важним питањима. Порекло моћи коју је имала скупштина грађана – апела је практично непознато због недостатка историјских извора. Обичан Спартанац је пре свега био ратник, обучен да извршава заповести и да подноси тешкоће, а политичар је постајао само ако

би био изабран за ефора на једну годину. Могао је бити изабран за доживотног члана савета старца после 60 година старости, и тада би био ослобођен војне службе.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com